

עין משפט
נר מצוה

מו:

לדאיכא למיפרכ מה להלך השוה שצחן שכן אינן צתורת הזמה ור' חייא תורת הזמה לא פריך כדלמרי' התם וכן לריך לומר לר' יוחנן דפליג אדר' חייא צירושלמי דפרק קמא דצבא מניעא אע"ג דפטור בטענו חטין והודה צשעורים לעיל וע"כ לריך לומר דפריך תורת הזמה:
צקונטרס גרסי' ולא אמרן אלף דברים העשויין להשאליל ולהשכיר פי' הא דאינו נאמן וקשיא לרצינו תם דקאמר בטמון דרצא אפיין זוגא דסרצלא וספרא דאגדתא מיתמי דברים העשויין להשאליל ולהשכיר משמע דמההוא טעמא לחוד מפיק וכן צפרק המקבץ (ב"מ דף קטו.) ושם לא מדכר אלף ההוא טעמא לחוד וגראה לר"ת כגרי"ח ושערים דרצ הא גרסי' וצכלוה לא אמרן אלף דברים שאין עשויין להשאליל ולהשכיר אצל דברים העשויין להשאליל ולהשכיר אינו נאמן והי"פ וצכלוה לא אמרן דנאמן לומר לקוחין הן צדיי אלף דברים שאין עשויין להשאליל ולהשכיר וכגון דהוי איניש דלניע או דברים שדרך להטמין או צעה"צ העשוי למכור את כליו אצל דברים העשויין להשאליל ולהשכיר אינו נאמן אפי' איכא כולוהו לטיבותא ואפי' אומר צעה"צ גנוצין הן דלא גודרות אין להם חוקא אפילו זה אומר גנוצין דדברים העשויין להשאליל ולהשכיר נינהו וכשאומר לקוחין הן צדיי לית דין ולית דיין דלא מהימן ור"ת עצמו פי' כפירוש הקונטרס ואין נראה דסוגיא לא מוכח הכי כדפי' ועוד דגר"ח גופיה מוכח דאין לפרש את מדשינה הכא לומר וצכלוה לא אמרן משמע דלא איירי כשיטה דלעיל דקיימת לאינו נאמן:

וספרא דאגדתא. נראה דכ"ש שאר ספרים שדרך להשאלין יומר כדלמרי' צפרק נערה צתמוצות (דף ג.) ולדקתו עומדת לעד זה הכותב ספרים ומשאלין לאחרים ומימה כיון דספרים עשויין להשאליל ולהשכיר הא דתמן צהגול צתמא (צ"ק דף קד:) המכיר כליו וספריו ציד אחר ישצב כמה הוציא ויטול ופריך צגמ' ודלמא איזו אפקיה לקלא ומסיק כגון שלנו צני אדם צציתו ועמד והפגין צלילה וכגון שהיתה מחמתת חמורה וצני אדם שלנו ילאו והכל אומרים נגנצו כליו וספריו של פלוני ואמאי צעי כולי האי ניהמני' צמגו דלי צני אמר שאלוין הם צדיי דאין האחד נאמן לומר לקוחין הן צדיי כיון דעשויין להשאליל ולהשכיר צההוא טעמא לחוד דפי' לעיל וליכא למימר התם טעמא דלחזוקי אינשי צגנצי לא מחזקינן כדלמרי' הכא דהתם לא קאמר שהוא גנצם אלף אומר שהגנצים גנצום וכמה גנצים איכא צעלמא אר"ת דהתם איירי צאדם שאינו רגיל עמו דאנן סהדי שלא השאליל לו ורצא דלפיין הכא היה יודע שצעל הספר היה דרכו להשאליל לאציהם צחיו ומורי ה"ר דודי תיך דהתם הוי מגו להוציא דלא אמרי' :
[וע"ע תוס' צ"מ קטו. ד"ה והא]:

וואפי' שבועת שוא. הק' ר"ת דצפרק זה צורר (פנהדין דף מ. ושם) אמרינן עצריין אוכל נצילות להכעיס אצי אמר פסול ורצא אמר כשר רשע דחמם צעינן ופריך מדתניא אל תשת רשע עד אלו הגולנים ומועלין צצבועה מאי לאו אחת צצבועה שוא ואחת צצבועה ממון אלמא לא צעינן רשע דחמם לא אידי ואידי צצבועה ממון והשתא אמאי לא פריך ממתני' דפסל בדיאי נשצב לשוא לצבועה ולא פליג שום תנא והי"ה דיפסל לעדות וי"ל דהתם גצי עדות מכשריין נשצב לשוא כיון דלא הוי רשע דחמם אצל הכא שהוא צבר רע לצרייות אם הוא משקר וכופר ממון וכצ' שמשצבצ לשוא הוי רע לשמים הלכך הוי פסול לצבועה:

אב"י שבועת במוי דאיבא למימר בקושטא משתבע לא קתני. מכאן ראו לדקדק דמי שעבר על החרם לא יפסל לצבועה כיון דצשעת קצלת חרם איכא למימר צקושטא משתבע ואר"ת דפסול הוא והכא לא קאמר אלף דלא קתני פי' דלא קמיירי צמידי דצקושטא משתבע וראה מפרק הכותב (תמוצות דף פה. ושם) דלמרי' היהא איתמא דלחיציצא צצבועה צצי דינא דרצא אמרה ליה צת רצ חסדא ידענא צה צהיהא איתמא דחשידא אצבועה וצה"ג גרס ידענא צה צהיהא איתמא דמפקא שם שמים לצטלה ופירשו: שנצבעת ואינה מקיימת כגון שלא תאכל ואוכלת ואפסה רצא אשכנגדה אע"ג דאיכא למימר צקושטא משתבע חשיב ליה חשודה:

כל הגשבעין פרק שביעי שבועות

ואמר לקוחין הן צדיי. וצעל הצית אומר השאלמים לו כדמפרש לקמן: אינו נאמן. אפילו צצבועה: **אלף דברים שאין דרכן להטמין**. שאין אדם צוש ליטולן צידו צצוק צפרהסיא הלכך אינו נאמן חדא דאין זה עשוי למכור את כליו ועוד מדאטמנינהו איכא למימר צוש הוא להודיעו שהוא לריך לשאלו כלים משכניו דאי לקוחין הוו לא הוה מטמינן: **נאמן**. ואע"פ שאין עשוי למכור כלים זימנין דמיטערי ליה זחי ומוציין: **היינו אורחים**. להטמין אפילו (ג) ששאר צני אדם מוציאין צפרהסיא: **ולא אמרן**.

צאדם צינויי דאינו נאמן אלף שזה אמר לקוחין זה אמר שאלוין אצל אם אמר לו גנצת אותם לאו כל כמיניה וישבע זה שלקוחין הן: הי"ג **ולא אמרן אלף דברים העשויין להשאליל ולהשכיר**. צנההו הוא דלמרי' דכי אמר לקוחין אינו נאמן אצל דברים שאין עשויין להשאליל שהצעלים חסים עליהם לפי שמתקלקלין נאמן ליצבע שלקחם ואין נראין דצרי האומר השאלמים לו: **דשנא רצ הוצא צר אצין**. א' אלמא צעשויין להשאליל ולהשכיר הוא דאינו נאמן: **זוגא דסרצלא**. מספריים של סורקי צגדים: **מיסמי**. שהציו המוצע עדים שהן שלו ואמר שהשאלים לאצי היתומים ומדלפקניהו רצא מיתמי ש"מ דציצא ליה אי הוה אצוהון קמן ואמר לקוחין הן צדיי אינו נאמן צצבועה דאי מהימן אנן הוינן טענינן צצציל יתמי אציהם לקחם ממך. ודוקא ספרי דאגדתא שאין אדם עשוי ללמוד צהם מדיר אצל שאר ספרים אינן עשויין להשאליל ולהשכיר לפי שמתקלקלין כמו ששנינו (י' צמוצא ספריים לא ילמד צהן לכתחלה ולא יקרא אחר עמו ויכול לומר לקוחין הן צדיי ואין לריך לכתוב עליהן שטר מכירה אלף לרווחא דמילתא שלא יצטרך ליצבע. וכן קצלתו מרצ יצחק הלוי: **אפילו שומר נשבע**. אמתני' קאי צראוהו שנים שנכנס לתוך ציתו למשכנו שלא צרשות אפי' שומר הצית נאמן ליצבע וישלם זה: **שצירו ולקיעו**. של צעל הצית ולא מסר לו שמירת הצית: **מהו**. להיות נאמן אשצבועה זו: **אמיר**. עשיר: **לא שנו**. דלריך צבועה: **פני ר' חייא**. צתמתני' הכי היו מעדיין אותו שנכנס לתוך ציתו שלם וילא צצול כגון שעתה נשיכה צגצו וצין אצילי ידיי נוטל שלא צצבועה דנשיכת שינים לאו חיכוך

כותל הוא: **לא מיצעיא הנך**. דאית צהו כפירת ממון והוה ליה רע לשמים ורע לצרייות: **צצועם צטוי**. דלהצא כי משתצבצ איכא למימר צקושטא אשתצבצ צצדעתו לקיימה ואפי' עצב עליה כצפאז יצרו אינו חשוד צצך על השצבועה שעבר להוציא לשקר מפיו: **וכל**

כותל הוא: **לא מיצעיא הנך**. דאית צהו כפירת ממון והוה ליה רע לשמים ורע לצרייות: **צצועם צטוי**. דלהצא כי משתצבצ איכא למימר צקושטא אשתצבצ צצדעתו לקיימה ואפי' עצב עליה כצפאז יצרו אינו חשוד צצך על השצבועה שעבר להוציא לשקר מפיו: **וכל**

כותל הוא: **לא מיצעיא הנך**. דאית צהו כפירת ממון והוה ליה רע לשמים ורע לצרייות: **צצועם צטוי**. דלהצא כי משתצבצ איכא למימר צקושטא אשתצבצ צצדעתו לקיימה ואפי' עצב עליה כצפאז יצרו אינו חשוד צצך על השצבועה שעבר להוציא לשקר מפיו: **וכל**

כותל הוא: **לא מיצעיא הנך**. דאית צהו כפירת ממון והוה ליה רע לשמים ורע לצרייות: **צצועם צטוי**. דלהצא כי משתצבצ איכא למימר צקושטא אשתצבצ צצדעתו לקיימה ואפי' עצב עליה כצפאז יצרו אינו חשוד צצך על השצבועה שעבר להוציא לשקר מפיו: **וכל**

אב"י שבועת במוי דאיבא למימר בקושטא משתבע לא קתני. מכאן ראו לדקדק דמי שעבר על החרם לא יפסל לצבועה כיון דצשעת קצלת חרם איכא למימר צקושטא משתבע ואר"ת דפסול הוא והכא לא קאמר אלף דלא קתני פי' דלא קמיירי צמידי דצקושטא משתבע וראה מפרק הכותב (תמוצות דף פה. ושם) דלמרי' היהא איתמא דלחיציצא צצבועה צצי דינא דרצא אמרה ליה צת רצ חסדא ידענא צה צהיהא איתמא דחשידא אצבועה וצה"ג גרס ידענא צה צהיהא איתמא דמפקא שם שמים לצטלה ופירשו: שנצבעת ואינה מקיימת כגון שלא תאכל ואוכלת ואפסה רצא אשכנגדה אע"ג דאיכא למימר צקושטא משתבע חשיב ליה חשודה: הלכתא

מסורת הש"ס

(א) צ"מ קטו. צ"צ נג'. (ב) צ"ק סב'. (ג) [מוסף' דצ"ק פי"ט], (ד) [צ"מ עט':]. (ה) [וע' תוס' צ"מ ה. ד"ה אי איתא], (ו) [שיך לעיל צתשנה מה].

הגהות הב"ח

(א) גמ' טענו כסא דכספא מאי א"ל חנינא: (ב) רש"י ד"ה היינו וכו' אפי' היבא עשאר:

גליון הש"ס

גמ' ודלמא אחר עקדי ליה. גי' הרי"ף דלמא לאחר אמר:

מוסף רש"י

זוגא דסרצלא. מספריים שמוצין צהן למר (ב"מ קטו). מיתמי. שהציוו הצעלים עדים שהיו שלכן וכן טוענין השאלנוס לצניהם של אלו, ואפקניהו רצא מייניהו משום דברים העשויין להשאליל ולהשכיר (שם) ששם אמר אציהן לקוחין הם צדיי עליו להצא לראיה, אף היתומין עליהן להצא לראיה שלקחן אציהן מן הצעלים, וכיון דלית להו ראיה החזירם רצא לדעלים (רשבי"ם ב"ב גב.) דאמרדי. עשיר שאומדין אותו לכלי כסף (ב"ק טב.).

רבינו חננאל (רמבם)

עלו בחיך: א"ל רב יימר לרב אשי אם יש עדים כי נכנס לביתו ומשכנו כלים הניטלין תחת כנפיו וטועין בעיה"ב דכסא דכספא שכל מהו. ופשט ליה רב אשי אי איניש עשיר הוא דאית ליה בביתיה כגון הני מאני. או איניש מהימן הוא דמפקדי אינשי גביה וטעיין דפקודן הוה בידיה ואיהו דשקליה משתבע ושקיל. ואי ליתא אמיד ולא מהימן, טעניהו לאו טענה: הנחביל כיצד או כו'. אוקמה שמואל בשבצע ונטול במקום שיכול למכור בעצמו. דחיישינן שמא חבל בעצמו. אבל במקום שאינו יכול לחבול בעצמו כגון נשיכה בשניינים כגבור או בין אצילי ידיי ואדם אחר אין שם אלא הם שניהם בלבד ונכנס תחת ידו שלם ויצא חבול כי הני דליכא חשש דהוא חביל בעצמו נוטל שלא בשבועה: שכנגדו חשוד על השבועה. אחד שבועת שוא ואחד שבועת העדות ואחד שבועת הפקדון. ואסיקא לא מיבעיא שבועת העדות ושבועת הפקדון דאית בהו כפירת ממון אלא אפי' שבועת שוא דכפירת דברים בעלמא הוא כגון אם לא דאיתו נחש כקורת בית הבד וכיוצא בו נשבע החובע ונטול. ואפי' אם הוא חשוד בשבועת בטוי. כגון שנשבע שלא אכלתי

כח א מיי' פי"ט מהל' טוען הל' ד סמג עשין לה' טוש"ע ח"מ סי' 5 עני' וא: **בבא ב מיי' פי"ח שם הלכה י** סמג שם טוש"ע שם עני' יא כי יג:

ג ג מיי' שם הלכה י: **לא ד ה** טוש"ע שם ספי' ד:

לב ו טוש"ע שם ס"א: **לב ז ח ט** מיי' פי"ה מהל' חובל ומויק הלכה ה סמג עשין ע טוש"ע ח"מ סי' 5 ספי' טז:

רבינו חננאל

מאי שקל. וטוענו דמשכנו כלים הניטלין תחת כנפיו וכדכר יהודה (ב) דאמר ראוהו שהטמין כלים תחת כנפיו ואמר לקוחין הן בידי אביו נאמן (ולא אמרן) אלא בכלים שאין דרכן להטמין תחת כנפיו. וזה הטמין ובאיניש דלא נייע ובבעיה"ב שאינו עשיר למכור את כליו ולא אמרן אלא שזה אומר שאלוין זהו אומר לקוחין. אבל בכלים שדרך להטמין או איניש צנוע הוא אי כבע"ב עשיר למכור את כליו נאמן. ובכולהו (א) אמרן (ג) אלא בדברים שאין עשום להשאליל ולהשכיר אבל דברים העשויין להשאליל ולהשכיר אינו נאמן, כדשלת ליה רב הונא בר אבין. ראוי לפרש השבועה על העיקר שהיא בניהו וראינו שהיא בניהו על מי שפעדין עליו עדים שלקח כלים מביתו של זה והטמין תחת כנפיו ויצא ועתה טוען כי לקוחים הן בידי אלו נאמן בדברים העשויין להשאליל ולהשכיר. ובענין הזה דין ההוא דאחבל סכינא דאיצטכחא מחבריה (ב"מ קטו): וכן הא דרבא דאפי' זוזא דסרצלא וספרא דאגדתא מיתמי בדברים העשויין להשאליל ולהשכיר: כל (אשבועת) [השומעין] כגון דאשתידו על אברהן שהיו דהטמין כלים תחת כנפיו וצא מביתו של זה. דאי (ג) לא תימא הכי נמצאת דוחה כלל גדול דברין שהומציא מחבורו עליו הראיה. ואי ליכא שהדי כי האי גונא נשב מי שהן אצילו לקוחין הן בידי ומיפטר וכן אמר רבינו [האין] גאון: שומר רע או אשתו של שומר היא שהיתה בבית ונכנס זה ונטל הכלים מתוך הבית נשבע השומר או אפילו אשתו של שומר נשבעת ומשלם הגדול לנגזל מה שנשבועין הללו: (ד) כדכר פפא דאמר בר פפא אפילו שומר נשבע ואפי' אשתו של שומר נשבעת כ"ש אשתו של נגזל. דקיי"ל שלוחו של אדם כמותו. והני במקום הגגול עומדין. וכאילו הן הגגולין. אבל שכירו ולקטו שלא מסר להן שמירת ביתו

(ה) עיין רש"י ורשב"א.

(ז) עי' תוס' כאן דלמ' טעונוס דכסא גי' רבינו ע"ש.

(ז) דכר רבינו אלו הוצא צצצ"א צתדושי כאן ע"ש.

(ד) נראה דגי' אחרת היה לרבינו גמג' דכר פפא הוא לאחר לה לך מיתמא.